

henlede Opmærksomheden paa denne Curt Weibulls Bog. Hans Studier er præget af en Ro og Stringens, som har bragt Resultater, der i Hovedsagen vil blive staaende. Flere Steder har Broderens Arbejder dannet Grundlaget for Fremstillingen, som saa er ført igennem i større baade Dybde og Bredde. Vi møder en Helhedsopfattelse, en Evne til at fastholde det væsentlige og udskyde det uvæsentlige, som er sjælden, og kun faa Steder viser det skarpt tegnede Billede Smaafrist. Det er ubetinget den mest fængslende Række Undersøgelser over vor hjemlige Histories Dæmringstid, som endnu har set Lyset. *Vilh. la Cour.*

Da Stephanius grundlagde Saxostudiet gik hans Arbejde i to Retninger. Som Discipel af de nederlandske Filologer forskede han Saxos Stil og Sprog og viste, i hvor høj Grad denne danske Historiker var paavirket af de latinske Forfattere fra Sølvalderen, — og som Ven af Ole Worm, dybt betaget af den ny Verden, der aabenbarede sig, da den islandske Litteratur kom til Danmark, satte han sig til Opgave at tolke Saxo ved Hjælp af de norrøne Kilder. De følgende Slægtled af Forskere fulgte ham paa denne Vej, sidst i Rækken Axel Olrik og i Olriks Fodspor Paul Herrmann med *Erläuterungen zu den ersten neun Büchern der dänischen Geschichte des Saxo Grammaticus*. — Bind I, der kom 1901, indeholder Oversættelsen, Bind II fra 1922 giver Kommentaren, i hvilken Herrmann vil samle alt, hvad der hidtil er fremkommet til Belysning af Saxos Sagnhistorie. Meget er samlet sammen — alt for meget — saa at Bogen synes kaotisk for en læg Læser, og just for Lægmænd er den skreven. Forfatteren tager i visse Maader Afstand fra Axel Olrik, under hvis stærke Paavirkning han har begyndt sine Studier. Han betoner ligesom Steenstrup Saxos kunstneriske Indsats i Modsætning til Olrik, som i ham helst vil se den receptive, trofaste Bevarer af Traditionen. Han vender sig mod den Mening, at Saxos Kilder for en stor Del skulde være norske, og hævder mod Olrik den islandske Overleverings Betydning. Synderlig nyt Land er dog ikke vundet i de Problemer, der vender mod Nord, men indenfor Bogen rummes andre Undersøgelser, som vender mod Syd, mod »orbis Latinus«, og efter lange Tider fortsætter Stephanius Studier paa dette hans andet Arbejdsfelt. Det er Herrmanns Fælle, afdøde C. Knabe, som i Tillægget til Bd. I har analyseret Saxos Ordforraad, søgt efter hans Forbilleder og paapeget Laanene fra Oldtidsskribenterne, fremfor alle Valerius Maximus. Han har vist, hvorledes Stilen i de sidste Bøger af Saxos Værk meget afviger fra de første, som tynges af al den laante Pragt, og han grunder

herpaa sin Mening om Tidsfølgen i Udarbejdelsen af de forskellige Bøger, en Mening, som Herrmann har knæsat i Indledningen til Bind II. De sidste Bøger, skrevne i et jævner, naturligere Sprog, skulde være den unge Saxos Arbejde, de første Bøger med deres overdaadige Stilpryd skulde stamme fra hans ældre Aar. Almindeligvis gaar dog Udviklingen hos Skribenter den modsatte Vej. Men selv om Conclusionen er at forkaste, er Iagttagelsen og Undersøgelserne værdifulde. Det er endvidere af Betydning, at hele Materialet er lagt frem for os, idet Herrmann har skænket Rask-Ørsted Fondet den af Knabe og ham udarbejdede Ordbog over Saxos Værk og en Text, i hvilken alle Laan er angivne. Rask-Ørsted Fondet har overdraget Hermanns Gave til det kgl. Bibliotek, hvor Text og Ordbog har Signaturen Ny kgl. Saml. 2959 4to.

Ved Knabes Undersøgelser er vor Kundskab om Saxos Forhold til Oldtiden bleven uddybet, men endnu er der ikke gjort Forsøg paa at finde hans Plads i 12. Aarh. Litteraturhistorie europæisk betragtet. Det vilde være en Opgave for de energiske Dyrkere af middelalderlig latinsk Filologi, den unge Videnskab, som for Tiden bæres frem baade i Tyskland, Italien og Frankrig.

Ellen Jørgensen.

Værket om *Den danske Centraladministration*, udgivet i Anledning af den danske Kancellibygnings 200-Aars Dag 1921, bestaar af fire Afhandlinger. Selve Bygningens Historie er skrevet af Dr. phil. Vilh. Lorenzen, Kollegiestyrets Gennembrud og Sejr 1660—1680 af Prof. Knud Fabricius, Struensee og den danske Centraladministration, Statsstyrelse og Statsforvaltning i 18. Aarhundrede af Raadstuearkivar Axel Linvald, og Systemskiftet 1848, Overgangen fra Kollegium til Ministerium af Landsdommer Kai Fr. Hammerich.

Allerede af denne Indholdsfortegnelse vil man se, at Titlen lover mere, end Værket giver. Hvis Titlen nemlig giver det Haab, at man her faar en samlet Fremstilling af dansk Centraladministration og dens Udvikling, vil man blive skuffet. Thi dette giver Værket ikke. Og endnu mindre giver det Centraladministrationens Historie — forstaaet som en Skildring af dens historiske Forudsætninger og af dens Sammenhæng med den almindelige historiske og økonomiske Udvikling. Værkets Værdi bliver derved begrænset. Det giver ganske vist en Række rent faktiske Oplysninger. Vi faar en minutøs Redegørelse — særlig i Bogens 3. Afsnit — for, hvorledes Sagerne fordeltes og ekspederedes, hvor mange Kontorer og Embedsmænd de forskellige Grene af Styrelsen